

montaurà

Nº 27 Estiu 1994

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL

SANTA LLÚCIA, dibuix de Mr. Robert N. Jaras.

Sumari

Portada: Santa Llúcia, dibuix de Mr. Robert N. Jaras
Pàg. 3 Tirant amb fona: Nacionalisme i solidaritat.

- Miquel Julià i Prohens.
4 CRONICA. Gabriel Fiol Mateu.
9 DE CA NOSTRA..., Jaume Gual Mora.
12 L'AJUNTAMENT INFORMA.
14 COLLEGI PÚBLIC MONTAURA. Final de Curs.
15 ARA HA FET VINT ANYS.
16 Entrevista: ROSA MATEU PIZÀ, "PUJOLA". Jaume Gual Mora.
18 Temperatures i Pluges a Mancor. Miquel Saurina Vallori.
19 TOPONIMIA DOCUMENTADA (27). Gabriel Fiol Mateu.
20 BIBLIOTECA. Activitats del darrer trimestre. M^a. Carme Valdivielso.
22 TORNEIG DE TENNIS SANT JOAN '94.
23 ELS LLINATGES DELS MANCORINS (26), Gabriel Fiol Mateu
24 CLUB D'ESPLAI S'ESTEL.
25 Església Local: A VOSALTRES JOVES. Bartomeu Fons.
27 EL FUTBOL. Miquel Vallori.
30 Per llepar-se els dits. Pere Massutí i Esperança Ramis.
32 IMATGES D'AHIR: Mancorins a França. (Anys 30). Comentari d' En Biel de Son Nadal.

montaurà

Revista de Mancor de la Vall

Redacció: Grup de Mancorins

Maquetació: En Joan & Co.

Col.laboradors: Tots els qui vulguin

EDICIÓ: COLLECTIU MONTAURA
Plaça Ajuntament, 1
07312 MANCOR DE LA VALL
Te.: 501776 FAX: 881194

Dipòsit Legal: PM 3-1988

Imprimeix: TIRRENA, S.A. TEL. 95 52 12

Les responsabilitats dels articles recauran només damunt de llurs autors.

**AJUDEM
EL POBLE DE
BOSNIA**

Aquest és el n° del compte corrent de la Caixa on podeu fer els vostres donatius

2100-3200-2201147436

CIEMEN
Pau Claris, 106. 1r. 1a 08009 Barcelona
Tel. (93) 302 01 44 Fax. (93) 412 08 90

8 ERRORS

Una Terra per a tothom

Eradicar la pobresa és essencial per preservar el medi ambient. Així actua INTERMÓN en els seus programes de desenvolupament per al Tercer Món. Treballem plegats. Col.labora amb INTERMÓN.

intermon

FUNDACIÓ PER AL TERCER MÓN

Roger de Llúria, 15 - 08010 Barcelona.
Tel. (93) 301 29 36.

COMpte NÚM. 02/ 489-11, Oficina 0765, "LA CAIXA"

Tirant amb fona

Miquel Julià Prohens

Filòsof i escriptor

Nacionalisme y solidaritat

L'expressió mallorquina «ja t'han fotut» crispa sempre el més viu sentiment de la persona i molt més si t'han estafat apel·lant la teva complaença i bondat. És aquest el cas dels qui ens desposseeixen en nom de la «solidaritat»? Què és solidaritat?

Solidaritat és mútua relació d'interessos i responsabilitats. La solidaritat és una actitud voluntària i voluntariosa, que mai s'imposa ni s'exigeix. Sa validesa intrínseca és permanent; emperò la seva aplicació és contingent, casual, imprevista i fortuïta. És recíproca, es reb i es correspon. Té doble via, mai és com el «castell d'aniràs i no tornaràs».

Quan a la transició cap a la democràcia espanyola els pares de la Constitució intentaren compondre el «puzzle» de l'Estat espanyol, ple de diferències històriques, nacionals, industrials i econòmiques, cercaren un producte que untàs i lubricàs l'engalavernada màquina de les nacions espanyoles, rebeques a ser engolides dins el nou Estat. Aquest preparat màgic va ser el que batejaren amb la paraula «solidaritat». O sigui, autonomia a canvi de solidaritat.

Així doncs, repassant la Constitució, per tot arreu hi trobam expressions com aquestes: «La Constitució garanteix la solidaritat entre totes les Comunitats i regions», «vetllant per l'establiment d'un equilibri econòmic... entre les diverses parts del territori espanyol». I, quan estableix «autonomia financera» a les Comunitats, ho fa «atinent els principis de la solidaritat entre tots els espanyols».

El que realment es proposaren els redactors i defensors de la Constitució va ser legitimar un transbals de riquesa des de i d'unes Comunitats en benefici d'altres. Va ser la defensa i manteniment de l'atàvica concepció d'una Espanya cavalleresca,

novel·lada per Cervantes, amb una part que no rendeix, senyoreja i viu de descobriment, conquestes i senyories i una altra que treballa, es sotmet, tributa i és el pedestal de la glòria d'una Espanya petulant i fàtua.

El més deplorable, emperò, no és que hi hagi dues espanyes diferenciades dins l'Estat, sinó que una, amb la imposició de sa ètnia cultural i exigències tributàries, sotmeti i senyoregi l'altra i que la Constitució i el mateix Govern central vulguin consagrar i perpetuar aqueixa andàmla situació, embolicant-la amb la bellíssima paraula «solidaritat». Sí, perquè el viarany correcte per assolir l'equilibri entre les regions no és amparar i subvencionar la inactivitat i conseqüent pobresa d'algunes regions amb impostos sostrets de les altres, sinó posar en moviment productiu els que encara somnien i fan potadetes per seguir vivint dels qui s'afanyen.

El món de la solidaritat ha de començar per accentuar la primacia del treball i l'esforç comunitari, en lloc de donar prioritat a l'ús i fruïció dels beneficis sense cap reciprocitat. Perquè només els qui es troben estrets s'espabilen.

Quan la solidaritat no és voluntària, sinó que s'institucionalitza o, més ben dit, se «constitucionalitza»; quan la seva aplicació no és contingent, sinó permanent; quan no és voluntària, sinó per força; quan no és mútua i recíproca, sinó unilateral; quan així i tot es vol aplicar com a bàlsam forçós per a la constitució d'un Estat; llavors es veuen les orelles del llop vestit amb pell d'ovella. L'ovella és la solidaritat, el llop és el censal.

Quan endemés la solidaritat es presenta com un principi polític, irrenunciable, bàsic i d'una justícia inqüestionable per ordenar des de dalt l'Estat, seguint la visió i la política borbònica de Felip V, aquesta «solidaritat» esdevé una paròdia grotesca de la solidaritat genuïna, que té l'essència plena de

responsabilitat compartida, i crea lògicament un conflicte institucional de difícil solució, perquè es desintegra el mateix nucli de la solidaritat. Aleshores es basteix un edifici damunt arena i l'Estat es crivella per totes bandes.

Crec que tampoc hi sobra aquí una altra reflexió. La forçada i permanent financiació d'unes Comunitats per les altres deixa a l'arbitri del Govern central la possibilitat de donar subvencions i fer inversions amb fins partidistes i electorals, gratificants o espigolant vots amb els doblers dels qui paguen, vots que solen revertir contra els qui han pagat.

els problemes nacionals són el gran problema del present i el gran repte del futur. En part s'han anivellat les classes socials de les diverses Comunitats; emperò com més es vol institucionalitzar l'esmentada política de la solidaritat, més afloren les injustícies nacionals i amb més força, raó i nombre floreixen els radicalismes. L'Estat no retira ni fa comptes retirar mai ses mans del cabestre ni de la mamella i, mentre l'Estat pugui munyir, farà caure la llet al recipient que l'afalagui, mantenint que ho fa per solidaritat. Heus aquí el conflicte.

El problema més greu és que aquesta esmentada solidaritat en definitiva és inútil. No resol els problemes de les regions menys productives, només els anestesia; no soluciona els de l'Estat com a tal, només els perllonga; ni soluciona les autonomies més pròsperes, ans les crispa. En tenguí un testimoni recent en les paraules del president Pujol, nacionalista català sense decantar-se de l'espanyolisme, quan diu: «Ara ja és evident que l'Estat de les Autonomies... no ens va».

La conclusió que cal treure'n és ben clara. La solidaritat per força no és solidaritat, és una argolla. La solidaritat sense llibertat és un dogal per al nacionalisme.

CRÒNICA

Abril.

El dia 4 se celebrà la romeria pasqual que Santa Llúcia en la forma ja tradicional: processó des de Mancor amb la Mare de Déu de Pasqua, missa concelebrada, dinar de germanor amb concurs de paelles i al capvespre festa amb l'Escola Municipal de Balls Mallorquins i l'agrupació Festa Pagesa de Búger.

El dia 10 es casaren a l'oratori de Santa Llúcia la mancorina Margalida Arrom Moranta amb el jove d'Inca, Miquel Mateu Fornés. Els desitjam moltes felicitats.

El dia 16 a la parròquia batiaren Andreua, filla de Joan Morro i Margalida Mir. En foren padrins Jaume Morro i Magdalena M. Jaume.

El mateix dia 16 començà a emetre el repetidor instal·lat a Santa Llúcia de l'emissora privada de televisió CANAL PLUS. Ara sols falta adquirir el descodificador si es volen veure els seus programes.

El dia 17 tingué lloc la VI Travessada per relleus Mancor-Pollença. Aquest any la sortida corresponia fer-la des de Mancor, essent el primer relleu efectuat per Pere Abrines Amengual, un dels vint-i-cinc mancorins que hi participaren.

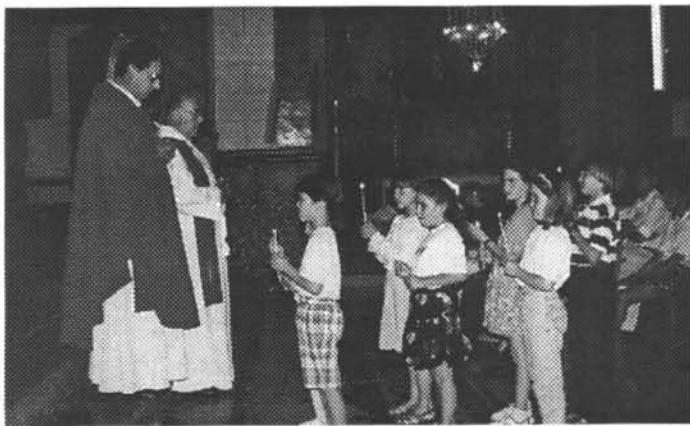
El dia 24 morí madò Magdalena Mora Coll, de Cas Ballaruc, als 84 anys d'edat. Descansi en pau.

Maig.

El dia primer d'aquest mes, l'Associació d'Amics de la Tercera Edat commemorà el seu setè aniversari. Després d'una concorreguda missa en memòria dels socis difunts, oferiren a tot el poble un refresc a la plaça de l'Ajuntament. Després anaren a dinar al Casal de Cultura i acabaren la festa amb un ball animat pels sons del DUO ARIA

El dia 31 el Sr. Gaspar Valero Martí, llicenciat en Història, pronuncià una conferència a l'antic Tele-Club, d'un alt nivell etnològic. Tractà sobre els navaters i les cases de neu i les sitges i els carboners. L'organitzà l'Ajuntament.

Juny.

El dia 5 hi hagué festa grossa a la Parròquia. Reberen la primera comunió deu nins mancorins. Aquests foren Pere Abrines Amengual, Martí Gulliver Suau, Antoni Villodres Gómez, Francesca M. Morell Mora, els germans Fadrique i Laura Gost Verdejo, Maria Janer Martorell, Maria A. Coll Mateu, Virgínia Mir Bibiloni i Catalina Martorell Ripoll.

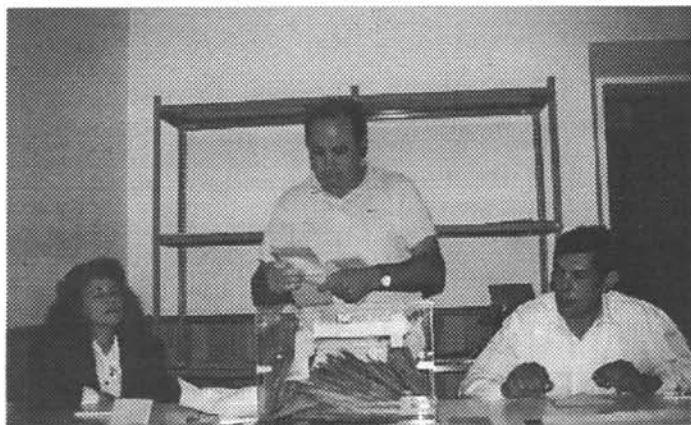
Després de la cerimònia, amb la participació dels combregants, familiars i feligresos, recorregué el poble la processó del Corpus Cristi.

El mateix dia 5 foren batiats Antoni Miquel fill de Jaume Morell i Francisca Mora que tingué per padrins Miquel Morell i Maria Pons. Sandra, filla de Jordi Gost i Providència Verdejo apadrinada per Francesc Verdejo i Miquel Aranda. Joan Tòfol, fill d'Antoni Villodres i de Lourdes Gómez els padrins del qual foren Joan Villodres i Ana Maria Villodres.

També el dia 5 el matrimoni format per Guillem Amer Alba i Antònia Martí Amengual es veié alegrat pel naixement del seu primer fill que rebé el nom de Pere. Moltes Felicitats.

Els dies 11 i 12 es celebrà la III DIADA DE LA PINTURA DE MANCOR DE LA VALL. Dels 110 pintors inscrits inicialment, 98 presentaren les seves obres a la sala d'exposicions municipal. El dia 17 restà oberta l'exposició dels olis i dibuixos presentats que ha estat molt visitada durant les festes patronals.

El dia 12 se celebraren les eleccions pel Parlament Europeu. Dels 679 electors censats, exerciren el seu dret de votar un total de 449, cosa que representa el 66%.

L'escrutini donà el següent resultat:

Partit Popular	224 vots
P.S.O.E.	99 "
Partit Socialista Mallorca	56 "
Izquierda Unida	22 "
Verds-CEC	22 "
Entesa Nacionalista	7 "
Coalició Nacionalista-UM	6 "
Grup verd	3 "
C. Tradicionalista	1 "
Herri Batasuna	1 "
P. Obrero Revolucionario	1 "
En blanc i nuls	7 "

El dia 16 es beneïren i inauguraren les obres de reforma de les façanes de Santa Llúcia amb assistència del Sr. Bisbe de Mallorca i altres autoritats civils. Començaren els actes amb la tallada de la cinta simbòlica que donava pas al santuari per la

superiora de la comunitat de monges Sor Catalina Gomila. Després, a l'interior del pati, el Sr. Bisbe beneí les obres, pronunciant a continuació breus parlaments el Sr. Gabriel Pocoví, batle de Mancor, el Sr. Francesc Rosselló, batle d'Alaró i president del Projecte Leader, la Sra. Carme Rosselló de la Delegació del Ministeri d'Agricultura, acabant amb les paraules del Sr. Bisbe. A continuació s'oferí un refresc als molts de mancorins que pujaren al santuari per assistir a l'acte.

El dia 18 se celebrà la II TROBADA DE MANCORINS. Prop de les 5 del capvespre començaren a concentrar-se a les places d'Alt i de l'Ajuntament els mancorins que de molts de pobles respongueren a la crida de l'Ajuntament. Després d'una multitudinà-

ria missa a l'església parroquial, la celebració es concentra al camp de futbol. Allà, se celebrà un sopar de germanor on es repartiren més de 1.040 racions. El Sr. Tinent de Batle, Jaume Gual, donà a conèixer per la megafonia alguns detalls de la trobada, de la procedència d'alguns assistents, etc. També el Sr. Batle Gabriel Pocoví saludà i donà la benvinguda a tots els assistents, destacant la presència de Rosa Mateu Pizà que havia tornat per primera vegada a Mancor després d'emigrar a l'Argentina a l'any 1918. Acabat el parlament entregà un ram de flors a l'emocionada Rosa Mateu.

A totes les famílies les fou entregat un fullet on es detallen els canvis que ha experimentat Mancor des de la primera trobada, feta cinc anys enrera, així com

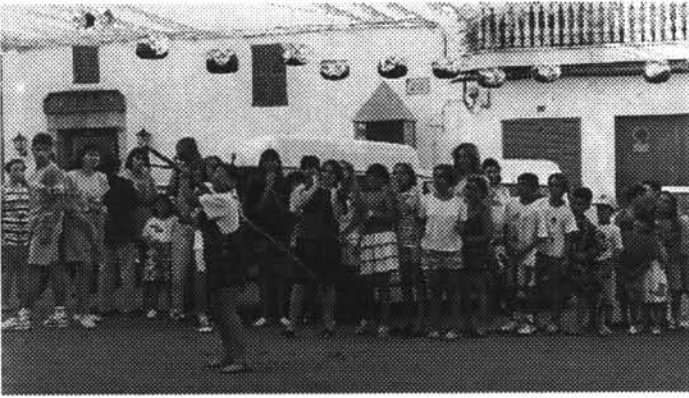

una banderola commemorativa. La festa acabà amb una verbena amenitzada per la popular orquestra CANYAMEL.

És de destacar l'esforç que feren els membres del Club d'Esplai S'Estel, membres de l'Associació d'Amics de la Tercera Edat i voluntaris particulars i anònims, per preparar taules i cadires per celebrar el sopar en el camp de futbol, així com el servei de racions, begudes, postres, gel, cafè, licors, etc. que repartiren al llarg miler d'assistents. Des d'aquí volem reconèixer la seva esforçada tasca.

Les festes pròpiament dites començaren el dia 19 amb una diada dedicada als més petits. Hi hagué ginkama, corregudes de cintes amb bicicletes i un acte a la plaça on el grup d'animació DOIS connectà molt bé amb l'al.lotea.

El dia 23, revetla de la festa del patró, com es tradicional es tomaren olles a la plaça de Baix. Després de l'ofrena floral a Sant Joan, un conjunt de cordes d'alumnes del Conservatori de Música, dirigit pel Sr. Bernat Pomar, oferí un selecte concert. Després pronuncià el pregó de les fetes el Sr. Miquel Sbert i Garau, Doctor en Filologia Catalana.

La revetla acabà amb l'actuació de l'Escola Municipal de Balls Mallorquins i l'agrupació Festa Pagesa de Búger.

El dia de Sant Joan se centrà amb la missa solemne concelebrada on l'Escola Municipal de Balls Mallorquins executà molt correctament el Ball de l'Oferta.

El capvespre estigué ocupat per l'acte més entranyable de la festa, l'homenatge a la Vellesa que aquest any era el que feia vint dels celebrats. A la concentració dels homenatjats a la plaça de baix, seguí la desfilada d'honor fins a l'església acompa-

nyats de les autoritats i la Banda de Música d'Inca. Després d'un breu acte d'acció de gràcies, començà l'acte públic a la plaça, amb un concert per la dita Banda Unió Musical Inquera. Després pronunciaren breus allocucions el Delegat de la Caixa de Balears Sa Nostra a Mancor Sr. Antoni Abrines i el Batle de Mancor Sr. Gabriel Pocoví. Finalitzà l'acte amb l'entrega de diversos obsequis als cinquanta-sis mancorins que han arribat a les vuit dècades de llurs vides.

El dia del patró acabà amb el concert dels grups TE DEUM i UC. El primer no aconseguí connectar amb el públic que es mostrà distant i fred. En canvi el grup UC, en les seves cançons tradicionals eivissenques o basades en poetes pitiusos moderns centrà l'atenció dels assistents.

El dia de la segona festa, a més d'actes esportius que es descriuran a la secció corresponent, se celebrà la verbena que

amenitzaren l'orquestra CASABLANCA i el grup MAYITO FERNANDEZ Y SU SALSA PICANTE.

Les festes acabaren el dia 26 amb l'obra de teatre S'ESTOPA RAN D'ES FOC de Martí Mayol posada en escena pel Grup Passatemp, i amb l'encesa de focs d'artifici als jardins del Casal de Cultura.

El trimestre acabà amb l'excursió dels Amics de la Tercera Edat a la popular església de Sant Marçal per participar a l'aplec que es fa en aquesta diada. Després de complir amb les seves devocions, anaren a dinar al restaurant "Es Melons".

Gabriel Fiol Mateu

DE CA NOSTRA...

LLENGUA.

L'apòstrof

L'apòstrof és un signe que consisteix en una coma en la part superior de la línia ('), col·locada en substitució d'una vocal que s'elideix forçosament en la pronunciació.

L'ús de l'apòstrof és molt freqüent en el nostre idioma, però avui explicarem només els tres casos següents:

EL, LA

Si els articles **el** i **la** van davant una paraula començada per vocal o h es redueixen a **l'**. Exemples: *l'amic, l'elefant, l'himne, l'ivori, l'oratge, l'ull, l'amistat, l'escala, l'herba, l'illa, l'ona, l'última.*

Excepció: L'article **la** manté la seva forma normal (**la**) quan el mot que el segueix comença per **i**, **u** àtones, precedides o no de la lletra **h**. Exemples: *la illeta, la higiene, la universitat, la humanitat, però l'illa, l'ungla.*

DE

Quan la preposició **de** va al davant d'un

mot començat per vocal o h, es redueix a **d'**. Exemples: *D'aquell, d'ell, d'hidrogen, d'Itàlia, d'ocasió, d'urani.*

AL, DEL, PEL.

Són la contracció de l'article masculí amb les preposicions **a**, **de** i **per**. Davant els mots començats per vocal, precedida o no d'una h, no té lloc la contracció de l'article del singular (**el**) amb les preposicions indicades, ja que aleshores l'article pren la forma apostrofada **l'**. Així escrivim:

Hem baixat **al** riu, però hem baixat a l'hort
Ho hem tret **del** calaix, però ho hem tret **de** l'armari.

Hi anirem **pel** maig, però hi anirem **per** l'abril.

PARLEM COM CAL.

En totes les llengües de bastant extensió i riquesa, és freqüent que certes paraules usades en el si familiar, presentin moltes variants de comarca a comarca i fins de població a població. En castellà tenen *mozo, chico, muchcho, niño, etc.* En la nostra llengua trobam **nin, infant, xic, minyó, noi** (privatiu de Catalunya i Oriental), **ahlot** (pri-

vatiu de Balears), fillet o fiet (especialment a Menorca), boix (a Eivissa), nin d'ue o infant de mamella (quan encara són molt petits).

VOCABULARI.

Camada = Tablar
 Rota = Artiga
 Safareig = Estanque
 Aljub = Algibe
 Xaragall = Torrentera
 Fita = Hita, mojón
 Ermàs, erm = Yermo, erial
 Goret, pastura = Barbecho
 Sínia = Noria
 Rierol = Riachuelo

FESTES, FIRES I REFRANYS.

Juliol

Hem acabat les festes patronals de Sant Joan que enguany han estat molt lluïdes, ressaltant la II Trobada de mancorins celebrada el passat dia 18 de juny. Els alumnes de les nostres escoles ja frueixen de les merescudes vacances. La nostra piscina està poblada de banyistes i tothom pren la fresca a la carrera.

Per tot arreu van esclatant les festes patronals pròpies de l'estiu que no acabaran fins el 23 de setembre amb les festes patronals de Biniamar, Santa Tecla.

De l'1 al 10 de juliol tendran lloc els creuers Palma-Maó-Palma de vela.

Dies 1, 2 i 3, II Fira Nàutica a Porto Colom (Felanitx).

Dies 1, 8, 15, 22 i 29, XVI festival Internacional de Deià (Música Clàssica).

Dies 7, 14, 21, i 28, als Jardins de can March de Cala Rajada, VII Serenates d'estiu de Capdepera (Música clàssica).

Dia 8, divendres comença la Lluna nova, els vents seran favorables i el temps serà fort d'estiu.

Dia 10, diumenge, és la festa de sant Cristòfol, festa patronal a Biniali i patró dels conductors.

Del 14 al 22 VI Curs Internacional de Música Vila de Santanyi (Escola Pública de Cala d'Or)

Dia 16, festa de la Mare de Déu del Carme, fan festa a molts de port de mar, Port de Pollença, Port d'Andratx, etc. Aquest mateix dia comença el Quart Creixent, es produiran ennuvolats, qualque tempesta i tronades.

Dia 17, diumenge, Concert Torrent de Pareis, per la Capella Mallorquina.

Dies 17, 22 i 31, VI festival de Música Clàssica a Artà (Claustre del Convent dels Franciscans).

Dia 20, dimecres, festa de Santa Margalida.

Dies 21, 23, 24 i 25 a Ses Voltes (Palma), Cançons de la Mediterrània (Grups Folklòrics del Mediterrani).

Dia 21, dijous, festa de santa Pràxedes, festa patronal a Petra.

Dia 22, divendres, santa Maria Magdalena. Aquest dia entra la lluna plena, temps clar amb algun núvol.

Dia 24 a Vilafranca, I festival Internacional de Música Pla de Mallorca.

Dia 25, dilluns, festa de sant Jaume. No és laborable.

Dia 25 a Algaida, I festival Internacional de Música Pla de Mallorca.

Del 25 al 31, XIV Mostra Internacional Folklòrica de Sóller.

Dia 26, dimarts, Sant Joaquim i Santa Aina.

Dia 28 festa de santa Catalina Tomàs. Carro Triomfal de la Beata a Valldemossa.

Dia 30, dissabte, comença el quart minvant. Temps ennuvolat amb alguna turmentada.

Dia 31, diumenge, festa de sant Ignasi.

Dia 31, a Llubí, I festival Internacional de Música Pla de Mallorca.

Agost

Dia 1, sant Feliu, patró de Llubí.

Dia 2, festa de la Mare de Déu dels Àngels de Pollença.

Dies 2, 9, 16 i 23 al Castell de Bellver, XXIV Serenates d'Estiu (Música Clàssica).

Dies 3, 4, 6, 12, 19 i 26, XVI festival Internacional de Deià (Música clàssica).

Dia 6, marxa des Güell a LLuc a peu (XXI edició).

Dies 6, 10, 12, 13, 17, 20, 24, 27 i 31, XXXIII Festival de Pollença (Música clàssica).

Dies 6, 13, 20 i 27, Concerts a l'herba (Música Clàssica), al Club de Golf de Bendi-nat.

Dia 7, diumenge, comença la lluna nova. Temps ennuvolat amb vents de l'Oest.

Dies 7, 14, 21 i 28, XIV Festival Frederic Chopin (Cartoixa de Valldemossa).

Dies 7 i 13, VI festival de Música Clàssica d'Artà.

Dia 10, dimecres, Sant Llorenç, patró de Selva.

Dies 13, 14 i 15, XI trofeu Hípic SAR. Infanta Elena (Club escola d'equitació de Mallorca).

Dia 14, diumenge, comença el quart creixent. Vents forts i temps fresc i humit.

Dia 14, a Sencelles I festival Internacional de Música Pla de Mallorca.

Dia 15, dilluns la Mare de Déu d'agost.

Dia 20, dissabte, san Bernat.

Dia 21, diumenge, comença la lluna plena. Calor suportable.

Dia 23, santa Rosa de Lima.

Dia 24, dimecres, sant Bartomeu.

Dia 28, diumenge, sant Agustí, festes patronals a Felanitx.

Dia 28, a Ariany, I festival Internacional de Música Pla de Mallorca.

Dia 29, dilluns, comença el quart minvant. Bon temps d'estiu amb forta calor.

Dia 29, a Sant Joan, I festival Internacional de Música Pla de Mallorca.

Dia 31, dimecres, sant Ramon.

Setembre

Dia 3, XIII mostra Folklòrica Cultural Mallorquina a Son Ferriol.

Dia 3 a Lloseta "Lloseta, canta i balla" (Balls populars).

Dia 4, la Processó de la Beta a Santa Margalida.

Dia 5, dilluns, comença la lluna nova, temps ennuvolat i tranquil,

Dia 8, dijous, naixement de la Mare de Déu.

Dia 11, fira agrícola i ramadera a Artà.

Dia 12, dilluns, el nom de Maria. Comença el quart creixent, temps ennuvolat i plujós.

Dia 13, dimarts, sant Joan Crisòstom.

Dia 14, comença el curs escolar a Educa-ció Primària.

Dia 19, dilluns, comença la lluna plena. Vents fluixos, cels clars.

Dia 21, dimecres, sant Mateu, festes patronals a Bunyola.

Del 22 al 25 III Trofeu SAR Princesa Birgit-ta de Golf (Santa Ponsa).

Dia 22, comença la tardor amb temps variable.

Dia 24, dissabte, la Mare de Déu de la Mercè.

Dia 25, festa des veremar a Binissalem

Dia 26, dilluns, Sants Cosme i Damià. Comença el curs escolar a Educació Secun-dària i Batxillerat.

Dia 28, dimecres, comença el quart min-vant. Temps variable.

Dia 29, dijous, sants Gabriel, Rafel i Miquel.

Dia 30, divendres, sant Jeroni.

Jaume Gual Mora

L'evolució d'algunes espècies.

Nèixer, créixer, desenvolupar-se i morir. Aquest és el cicle evolutiu de tot ésser viu. Però la vida acaba cada any massa aviat per algunes espècies de la nostra natura. Els incendis forestals destrueixen en poques hores, estiu a estiu, hectàrees de boscos que han tardat molts d'anys en formar-se. Els pins i altres espècies vegetals constitueixen els pulmons del nostre voltant, conserven l'humitat, ens donen ombra, aguanten la terra amb les seves arrels evitant la desertització, cobreixen importants zones del vent i les protegeixen dels seus efectes, fan possible la vida de moltes espècies animals i a més a més, donen color al nostre paisatge. Cada vegada que surtis al camp, pensa en tots els efectes destructius d'un incendi forestal. Parquè amb el foc, tot és poc. Col labora en la prevenció dels incendis forestals.

Amb el foc, tot és poc.

Ajuntament de Mancor

PLENARIS

SESSIÓ ORDINÀRIA DE 29 D'ABRIL

Després de la lectura de l'acta de la sessió anterior, es donà compte de la correspondència i de les disposicions oficials rebudes, entre les quals destaca el decret 29/1994, datat l'11 de Març i publicat en el BOCAIB núm. 37, segons el qual es declara bé d'interès cultural la tafona de Son Morro.

Es donà compte de les resolucions de la batlia referents a sancions per infraccions urbanístiques, liquidacions directes, impost sobre construccions i obres, notificació col·lectiva sobre el període de cobrança de l'impost sobre vehicles de tracció mecànica, liquidacions de plusvàlues i devolució aval bancari.

També s'aprovà la liquidació del pressupost general de 1993. Es concedí una llicència de connexió a la xarxa d'aigua potable i vuit d'obres a particulars.

S'aprovà suplementar la partida 4.22 del PRESSUPOST GENERAL 1994 (Producció de béns públics de caràcter social. Materials, subministres, Festes Populars) per un total de 4.500.000 ptes. finançades a càrrec del romanent líquid de tresoreria.

El batlle informà sobre les properes festes de Sant Joan, pressupostades amb 3.605.250 ptes., sobre l'assemblea de l'Associació Serra de Tramuntana, relativa al Programa Leader, i sobre la no potabilitat de l'aigua de la Font Pública.

SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA I URGENT DE 12 DE MAIG

L'únic punt d'aquest ple extraordinari era aprovar l'expedient de sol·licitud de finançament al Consell Insular de Mallorca, dins el Pla Territorial d'Equipaments Esportius de 1994, de les obres:

"PISTA POLIESPORTIVA VALLADA"

"VESTUARIS CAMP DE FUTBOL"

"PISCINA MUNICIPAL PER A NINS"

Acceptant totes les normes i condicions establertes pel citat organisme insular.

SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA I URGENT DE 14 DE MAIG

D'acord amb les disposicions de la Llei Electoral vigent, a aquesta sessió extraordinària es sortejaren els membres que formaran la mesa electoral per a les eleccions al Parlament Europeu del proper dia 12 de juny. Com a president resultà elegit Jaume Rotger Reynés, com a vocal primer Jaume Gost Pujol i com a vocal segon Antònia Buades Font. També es sortejaren els suplents reglamentaris, que no tingueren que actuar.

SESSIÓ ORDINÀRIA DE 28 DE MAIG

Després de la lectura dels actes de les tres darreres sessions, es passà a donar compte de la correspondència i disposicions oficials rebudes, de les quals tenien interès per Mancor les desestimacions per la Conselleria de Cultura, Educació i Esports de les sol·licituds de subvencions pel curs de natació, per la XI Jornada Esportiva, pel torneig de futbito, per la VI Travessada Mancor-Pollensa i pel XIII Mini Marathon.

També es referia a Mancor les manifestacions en relació a l'acord de la Comissió Insular d'Urbanisme pel qual es declara la utilitat pública de les obres de l'estació depuradora d'aigües residuals que construeix al nostre poble l'Institut Balear de Sanejament.

Es donà compte de la resolució de batlia sobre la liquidació del Pressupost General de 1993, després de la rectificació d'alguns errors materials.

Es donaren dues llicències per connexió a la xarxa d'aigua potable, una d'obres a l'IBASAN per la construcció de l'estació depuradora de les aigües residuals segons projecte redactat per l'enginyer de camins, canals i ports, Sr. Mario Cabezas Calvo, i quatre per obres a particulars.

S'autoritza al traspàs de l'activitat del Bar Pantagona de l'anterior titular, Guillem Morro Mora, a la nova titular Maria Amparo Celis Carmona.

S'aprovà la segona i darrera certificació de l'obra "Instal·lació infraestructura hidràulica carrers" a favor de Pons Ramón e Hijos S.L.

Atès que el Centro de Gestión Catastral y Cooperación Tributaria està executant els treballs de revisió dels cadastre de béns immobles, s'aprovà la nova redacció de l'article 2n i que entrarà en vigor a partir del primer de gener de 1995, quedant redactat en aquesta forma:

"Article 2n 1. El tipus de gravamen de l'Impost sobre béns Immobles aplicables al béns de naturalesa urbana queda fixat en el 0'54".

També s'aprovà adherir-se a la campanya de recollida selectiva de residus que promou el Consell Insular de Mallorca i la Fundació Deixalles, sol·licitant dos contenidors de paper i dos de vidre.

S'aprovà la pròrroga per un any la concessió del servei del Polisportiu Municipal a favor de Guillem Morro Mora, amb les mateixes clàusules que el contracte anterior.

A l'apartat de precís i preguntes el batle exposà els següents temes: problemàtica dels incobrats de la Recaptació Municipal, festes patronals, dinar Diada de Pintura i Subministrament d'articles varis.

En el mes de juny no se celebrà plenari degut a què estàvem en festes Patronals.

LA FONT PÚBLICA ESTÀ CONTAMINADA

Nota Oficial de l'Ajuntament

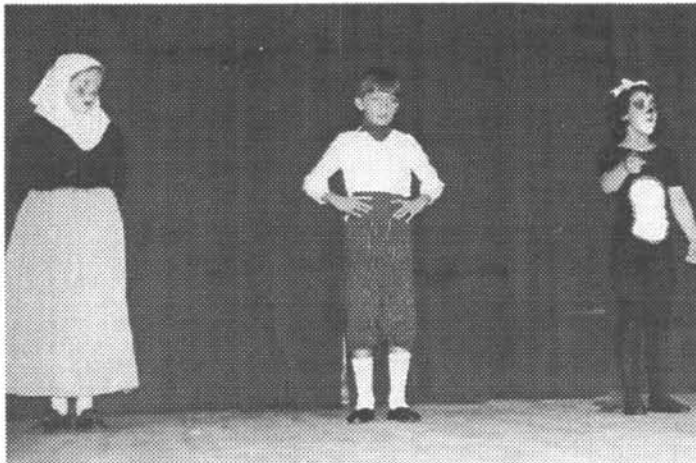
En una de les anàlisis rutinàries que la Conselleria de Sanitat del Govern Balear va fer a l'aigua de la nostra font pública, va donar que aquesta estava contaminada per "estreptococos fecales". Totd'una l'Ajuntament va col·locar un cartell anunciant que l'aigua no era potable i es varen prendre les mesures escaients per tal que tots els veïnats de la zona que no tenien les aigües residuals connectades amb la xarxa de clavegueram ho fessin.

Es va mantenir una reunió amb tots els veïnats afectats i es posà fil a l'agulla. El tema ja està quasi resolt i ben aviat esperam que es pugui tornar beure l'aigua de la font.

Qualcú va pensar, sobretot els externs que amb molta freqüència venen a cercar aigua, que l'Ajuntament havia posat el cartell perquè no venguessin a cercar aigua. En cap moment l'ajuntament ha pensat tal cosa i creu que l'aigua és un bé comú i no es pot negar a ningú.

En aquests moments l'Ajuntament està pendent d'unes altres proves que s'han fet per tal de decidir si es retira el cartell o no. De totes maneres creim que seria molt més fàcil si feia una ploguda forta que fes córrer les fonts i xaragalls.

COL·LEGI PÚBLIC MONTAURA: FINAL DE CURS

ARA HA FET VINT ANYS

Què passà a Mancor durant el segon trimestre de 1974?. Idò més o menys que:

Moriren Antònia Vallori Pasqual de 89 anys, el dia 16 d'Abril i el dia 29 del mateix mes Guillem Mateu Llompart també de la mateixa edat.

Que sols hi hagué un naixement, el de Catalina Sastre Alba el dia 12 de maig de 1974.

Que es casaren el dia 28 d'abril Simó Moranta M. rtorell i Francesca Abrines Escalas. El dia 20 de maig Bartomeu Martorell Rayó i Antònia Bonafé Pou i el dia 7 de juny Mateu Saurina Vallori i Maria Antònia Sánchez Benítez.

Que l'Ajuntament considerava que el cementiri es trobava massa prop de la població i com fos que hi havia falta de sepultures, es facultà el batle per cercar un terreny apropiat per construir-ne un de nou. El terreny es trobà i es comprà però el cementiri no passà d'uns plànols damunt el paper.

Que el dia 23 de juny el TELE-CLUB commemorà el cinquè aniversari de la inauguració del seu local social.

Que en el curs de les festes de Sant Joan, que no passaren de discretes, se celebrà una votació per elegir el millor esportista local durant el darrer any. Obtingué més vots Miquel Mora

Riera, que a aquesta fotografia, que acompanyam, el podem veure amb una cama a la funerala, fruit de la seva passió en defensar els colors del MONTAURA, seguit de Josep Moranta Frontera que apareix junt al guanyador.

(De diverses fonts)

D A R R E R A H O R A ! !

S'ha rebut a l'Ajuntament el resultat de les darreres anàlisis de l'aigua de la Font Pública. El resultat indica que l'aigua és potable a tots els efectes.

ENTREVISTA: ROSA MATEU PIZA "PUJOLA"

El diumenge matí, dia 5 de juny, amb en Biel Fiol acudírem a Can Bernat de "Sa botiga" a sa plaça de Dalt. Havíem d'entrevistar per MONTAURA a una mancorina de 82 anys que va deixar el seu poble quan només en tenia set per anar a Argentina. Ha tornat per recordar els seus anys d'infància i visitar els seus familiars. Després de passar un temps aquí tornarà a l'Argentina al costat dels seus fills, néts i renéts. Es tracta de Rosa Mateu Pizà, una tia de na Magdalena "Pujola". Començam l'entrevista i veim que sap parlar bé el mallorquí, però parlam en castellà perquè a ella li resulta més fàcil, malgrat que la transcripció de l'entrevista l'hem feta en la nostra llengua.

Quan vàreu néixer?

Vaig néixer dia devuit d'agost de mil nou-cents onze. Faré vuitanta-tres anys l'agost que ve.

Sabeu a quina casa del poble vàreu néixer?

Sí. Al carrer d'es Fang núm. 13. (abans es deia carrer de Ses Solls).

Els vostres pares de quines famílies eren?.

El meu pare li deien de "Conilla" i la meva mare era de Ca na Pujola.

Quants germans fóreu a casa?.

Dues germanes. Una, més petita que jo, que va néixer a l'Argentina, i jo que he nascut aquí.

Quin any vos n'anàreu de Mancor?.

Me'n vaig anar l'any 1918, només tenia set anys.

Què recordau d'aquells anys?.

Sí. La meva visita d'ara m'ha fet recordar moltes coses i cases de la meva infància. Me n'he recordat, sobretot, de les cases del carrer des Fang i de manera especial d'una amiga meva "Joanaina", de Can Francinaina ella a vegades, cosa d'al·lots, m'arruixava. (Aquesta era una germana de Madò Teresa de S'Ametlar que fou monja, la família vivia a la casa on ara viu l'amo en Bernat "Gros" i madò Catalina de Can Ramon).

Supòs que també vos recordau de Ses Hereves?

Sí, de na Francesca i na Catrín.

Hi havia molta gent a aquest carrer?

Sí, estava ple. Davant Ca s'Hereva hi havia Cas Paraire que era familiar del meu pare, Madò Aina Rotgera, Cas Calivé, Can Xantis, Madò Apol·lònia "Tabaquet", Can Batista, Can Petit, Ca sa Pupuda, Ca na Coca on hi havia un home gros.

Quan vàreu partir, vos n'anàreu amb el vostre pare i mare?.

No. El meu pare se n'havia anat d'aquí quan jo només tenia dos anys, concretament l'any 1913. Se n'anà a fer fortuna a l'Argentina, com molts altres mallorquins i mancorins. Després va esclatar sa guerra mundial del 1914 i perdérem el contacte amb ell, no podíem enviar-li res. Acabada la guerra, l'any 1918, mos n'hi anàrem jo i la meva mare.

Allà trobàreu el vostre pare?.

Sí. Ell ja desitjava de veres la nostra arribada, després de cinc anys d'haver fuit.

Fa molt de temps que moriren?.

Sí. El meu pare ja fa més de trenta anys i la meva mare morí més recentment.

La vostra germana heu dit que va néixer allà?.

Sí. Ara té setanta-tres anys i viu.

A quina ciutat d'Argentina vivíreu?

Hem viscut a Metan a la província de Salta. Quan jo era fadrina vivíem a la província de Tucuman, després a la província de Santiago de Lesteró i darrerament a Joaquin Ruiz González. Quan mos n'anàrem d'aquí, residírem primer a Tucuman.

A què es dedicava allà el seu pare?

"Obrajero", - va dir madò Rosa - Una paraula castellana d'Argentina que nosaltres no vàrem entendre el que volia dir. Demanàrem aclaracions.

Es dedicava al carbó, llenya i fusta per a fer mobles. No només carbó, sinó també llenya, com he dit, productes dels garrofers, etc..

Creim que com a bon mancorí, el pare de madò Rosa feia el treball típic de Mancor d'aleshores que segurament ell havia après del seus ascendents.

Vos casàreu allà?

Sí. A González, província de Salta.

Vos casàreu amb un argentí?

No. Em vaig casar amb un mallorquí, també, era de Muro. Es deia Miquel Perelló, va morir fa set anys.

Vàreu tenir fills?

Sí. Quatre, dues filles i dos fills, tots són vius i casats. A més tenc setze néts i vint-i-dos renéts.

Quan vos casàreu en què treballàveu?

El meu espòs era comerciant i jo encara ara segueisc amb el comerç, és una botiga (tenda de queviures).

Els seus fills quines feines fan?

El meu fill major té un "ranxo". Allà diuen "ranxo" al lloc on donen menjar, sobretot torrat. La filla major es casada i és mestressa de casa i viu a Tucuman. L'altra filla és mestra, ja està jubilada i viu a Salta. El més petit és gerent d'una sucursal de la Caixa d'Estalvis de Tucuman.

Els seus pares vivien bé, pensa que val la pena haver anat a l'Argentina?

Sí. Estàvem molt bé i vivíem bé. Els més greus problemes tengueren lloc quan va venir la forta inflació. Les coses no valien res, tot es va venir a baix.

Vos que vàreu conèixer el peronisme, els governs militars, etc. quina època heu viscut millor?

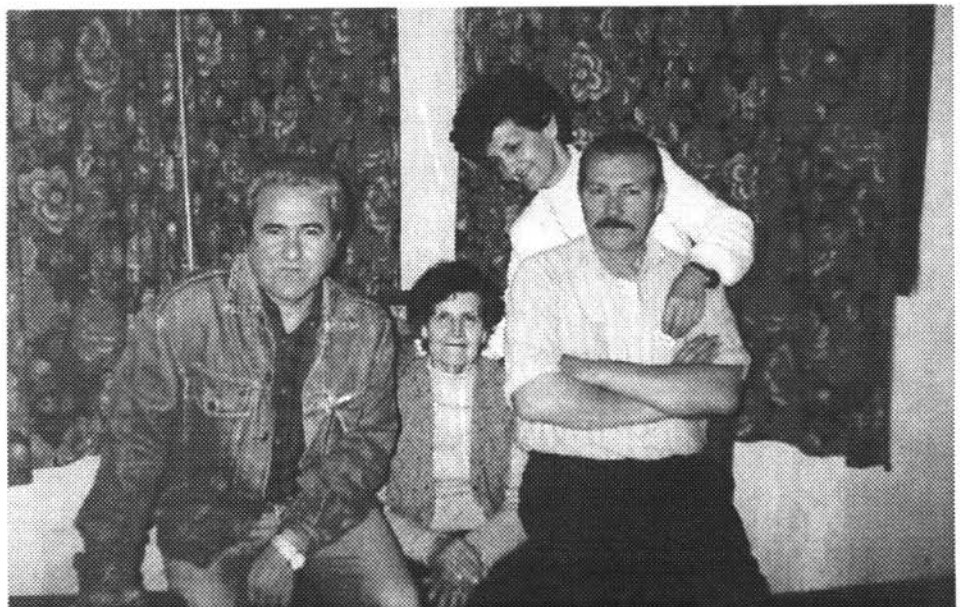
Ara és quan estam pitjor, perquè no hi ha treball ni diners (nlata). Actualment no hi ha inflació, quan va haver-n'hi més fou en l'època dels militars. Hi ha molt d'atur i molt poca circulació de diners.

Vàreu estar en contacte sempre amb els vostres familiars d'aquí?

Sí, sempre. Quan mos n'anàrem vivia només ja la meva àvia materna (sa padrina Pujola). També tenguérem contacte amb les nostres ties i cosins. Però no havíem retornat mai, jo és la primera vegada que venc després de 75 anys.

Com heu trobat el poble?

Totalment desconegut.

TOPONÍMIA DOCUMENTADA (27)

SESTADORS, Es (Brr). Nom que indica el lloc on sestegen les ovelles. Juntament amb el Puig de Suro, foren encant per deutes de censals vençuts i no pagats a Bernat Mateu i comprats per Guillem Dezcallar, segons un document del 28 de Febrer de 1605 (ARM T-38). El 9 d'Abril de 1633 Jordi Abrí-Dezcallar els cedí a canvi d'un cens a Bartomeu Reus, àlies Cabà (ARM T-58). Els cens es feia al Convent de Santa Clara de Ciutat per la subsistència de la monja Sor Violant Des Catlar i que, segons un rebut del 26 de Setembre de 1680, eren 8 lliures anuals (Arxiu particular de Can Cabà). Actualment és propietat de la mateixa família de Can Cabà, encara que ja no portin el llinatge Reus.

SO NA JORDI (Mass). A l'any 1740 era una part de Son Maga de Massanella (ARM T-46).

SO NA PIANA DE CONIA (Mn). Aquest topònim, escrit indistintament com Son Apiana o So Na Piana, correspon a dues finques, una de Conia i l'altra prop de la Devesa, aquest encara viu, l'altre oblidat. El de Conia també era conegut com sa Casa d'Avall i a l'any 1698 era de Mateu Sureda i Sanglada, que l'havia comprat a la subhasta dels béns de Pere Bennàssar a instàncies de llurs creditors (ARM P-243). A l'any 1742 era de Baltasar Valentí que l'havia comprada a la vídua de l'anterior propietari, Beatriu Sanglada i Puigdorfila, el qual la vengué al prevere Pere Coll. En el document de venda es diu que és coneguda com Conia o So Na Piana (ARM P-234). Segons el cadastre de 1764 era de Gabriel Coll i la propietat constava de cases, tafona nova, hort i olivar (AMS cadastre de dit anys). A l'any 1831 l'hort i les cases eren de Gabriel Vallori de Selva (ARM P-268).

SO NA PIANA DE SA DEVESA (Mn). A l'any 1734 era de Joan Amengual de Son Tafona i confrontava amb el camí de Mancor a Biniamar i Sa Davesa (ARM P-251). A l'any 1844 Leonor, filla de Jaume Amer, en rep una part per la seva llegítima, dita Sa Devesa o So Na Piana i que confrontava amb terra de Llorenç Amengual, àlies Viudo, de Jaume Morro, àlies Xantis i d'Antoni Amengual (ARM L1-518). El 18 de gener dit So Na Piana o Sa Devesa. Aquesta Francesca, el dia 9 de febrer de 1848, vengué la seva part a Magdalena Reynés, muller de Llorenç Martorell (ARM L1-521).

SO NA MONSERRADA (Mn). És una part de la finca de Canamunt que era propietat dels Coch de Son Simó, abans coneguda com Vallbona, i que prengué l'actual nom quan fou propietat de Monserrada Coch documentat a l'any 1602 (ARM LC 377). A l'any 1665 era de Pere Coch i tenia una extensió de 6 quarterades (ARM P-246). A l'any 1768 era de Jaume Coch i confrontava amb Son Cero i Biniatzent. Es diu que també es conegut com Vallbona (ARM P-259).

FONTS DOCUMENTALS:

ARM: Arxiu del Regne de Mallorca

AMS: Arxiu Municipal de Selva

Gabriel Fiol Mateu

Treballem per la justícia.**CÀRITAS***Col.labora*

BIBLIOTECA Activitats del darrer trimestre.-

El passat dia 23 d'abril se celebrava el dia del llibre i com cada any a la Biblioteca vàrem organitzar diferents activitats en col·laboració amb l'escola Montaura.

El dilluns, dia 18, i mentre els nins més grans cercaven, en una ginkama, alguns personatges i llibres que havien fuit, els més petits omplien la biblioteca amb els seus dibuixos després de fer l'hora del conte.

A la fotografia podeu veure l'equip guanyador de l'esmentada ginkama literària.

El dimarts, dia 19, visitaren tots la biblioteca de Can Torró a Alcúdia.

El dijous amb "La literatura al cinema" projectàrem Hook per als més grans i "El llibre de la Selva" per als més petits.

El dissabte, festa del llibre, tenguérem un concurs literari per als més grans, concurs de dibuix a l'aire lliure per als més petits. Varen ser molts els qui volgueren comprar un llibre a la taula que la llibreria Espirafocs tenia instal·lada a la plaça de l'Ajuntament.

A partir del dia 10 de juny i durant totes les festes de Sant Joan, la biblioteca ha estat l'escenari de dues exposicions que han estat el punt i final dels cursets que s'han dut a terme al llarg d'aquets darrers mesos, de ceràmica i de flors seques.

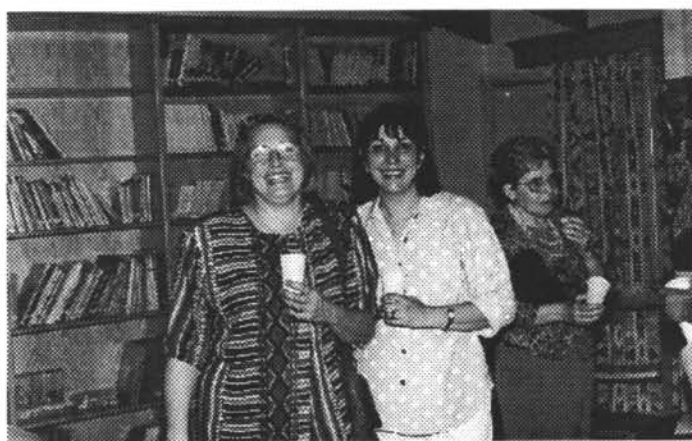

Al curs de ceràmica, en la seva tercera edició i impartit per na Catalina Gelabert, hi assistiren unes 18 alumnes de les quals poguérem gaudir d'una mostra del seu talent per fer miralls, plats, i altres objectes decoratius.

El curs de flors seques, que ha estat una novetat enguany, i que es va desenvolupar en dues fases, en participaren unes 20 alumnes, que deixaren constància d'algunes de les coses que es poden fer amb aquesta tècnica, no sols centres de flors, sinó quadres, miralls etc. Les classes foren dirigides per na Marita Guasp.

A les dues professores donam les gràcies per la seva dedicació.

També vull aprofitar l'ocasió per donar les gràcies a Na Francesca Pericás, "Garriguera", qui al llarg de tot el curs s'ha desplaçat a Mancor per ensenyar a un grup de persones a fer punt de calça. Si bé el grup d'alumnes no ha estat molt nombrós, les seves ensenyances han estat molt

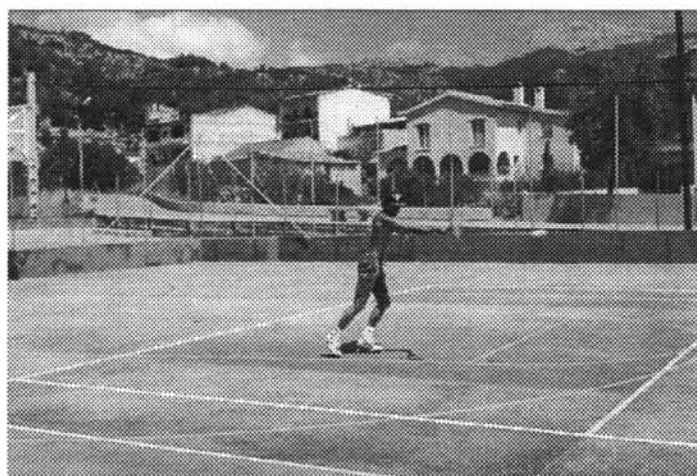
aprofitades. Esperam el curs vinent poder gaudir, de bell nou, de la seva companyia.

I res més en aquesta ocasió. Us desig un bon estiu. Fins a la tardor i que el tenguem bo de passar.

Mª Carme Valdivielso

TORNEIG DE TENNIS "SANT JOAN '94"

**LES ILLES BALEARS TENEN LLENGUA PRÒPIA.
EMPRAU-LA SEMPRE!**

ELS LLINATGES DELS MANCORINS (26)

SEGURA. Forma femenina de Segur, o també pot provenir del topònim Segura, nom del poble i d'un riu. A Mancor aparegué el dia 1 de Juliol de 1937 amb el naixement de Pere, fill de Pere Segura Fuster de Palma i d'Aina Mora Vallcaneras de Mancor (RCMV).

SENAHUÍ. Pot ser tengui relació amb Sanaüja o Sanahuja, nom d'una vila de la comarca catalana de la Segarra. A l'any 1347 està documentat en Pere de Senahui abans habitant de Massanella i llavors de Ciutat (ARM T-7).

SERRA. Del substantiu "serra" o sia cadenes de muntanyes. El dia 25 de Desembre de 1611 batiaren un fill de Miquel Serra, nascut a Mancor (AD I/108/B 4). El 4 de Novembre de 1683 batiaren Catalina Maria, filla d'Antoni Serra natural del lloc de Maria, i de Jerònima Bibiloni de Mancor, i nascuda a Mancor (AD I/108/B 9). El 16 de Novembre de 1880 batiaren la nina, nascuda a Mancor, Catalina, filla de Josep Serra de Campanet i de Maria Mateu d'aquí (AD I/60/Bap). La darrera família que introduí aquest llinatge a Mancor fou la formada per Miquel Serra de Sencelles i Joana Maria Martorell de Mancor, el primer fill dels quals, Joan, fou batiat el 10 de setembre de 1905 (AD Bap. Man).

SQUIER. Nom donat a l'encarregat de distribuir l'aigua d'una síquia pública. A Mancor, a 3 de les Kalendes de Setembre de 1306, Berenguer Siquier vengué un censal a Pere Martorell, ambdós de Massanella (ARM T-1). El 2 de novembre de 1358 Joan Siquier de Massanella comprà una casa a L. Balasch del mateix lloc (ARM T-10). El 28 d'abril de 1389 Jaume Siquier, fill i hereu de Joan Siquier, llavors habitant

a Ciutat, vengué tot el que tenia a Massanella (ARM T-19). A l'any 1400 se cita a Pere Siquier, abans habitant de Massanella a aleshores resident a Campanet (ARM T-21).

SITJAR. Nom d'un lloc on abunden les sitges. A Mancor aparegué aquest llinatge amb el naixement de Bartomeu, fill del mestre d'escola Rafael Sitjar. Tant ell com la seva esposa eren naturals de Porreres (AD I/60/Bap.).

SOLÀ. Del llatí "solanus", lloc on hi bat el sol. El primer mancorí que portà aquest llinatge fou Antònia, nascuda el 27 de Febrer de 1970, filla de Cristòfol Solà de Lloseta i de Joana Martorell de Mancor.

SOLANS. El mateix origen que l'anterior. El dia 11 d'octubre de 1943 nasqué Joan, fill de Josep Solans, natural de Llagunes, província de Lleida i de Catalina Moranta Horrach de Mancor (RCMV).

SOLER. Derivat de solum, "terreny o solar". El 19 de gener de 1373 és documentat Jaume Soler de Mancor, quan junt amb la seva dona Elisenda, venen una terra que tenien a Biniamar (ARM T-16). El 1376 N'Arnau Soler comprà una alqueria a Biniarroi al seu propietari Nicolau Blanch de Massanella (ARM T-16). Més modernament tornà aquest llinatge a Mancor amb Simó Baptista, fill de Miquel Soler de Selva i d'Antònia Morro de Mancor, batiat el 26 de juliol de 1841 (AD I/60/ B 10).

Fonts documentals:

- AD Arxiu Diocesà de Mallorca
- ARM Arxiu del Regne de Mallorca
- RCMV Registre Civil de Mancor.

L'ESPLAI

CLUB D' ESPLAI S' ESTEL

Hola amics!, un altra vegada amb tots vosaltres, i ¡és que el temps passa volant!. Pareix que fou ahir quan començarem a parlar de fer es Festival per commemorar els 10 anys de l'Esplai i per treure un parell de doblers perquè els Campaments surtin més econòmics per als vostres fills.

Idò... ja hem fet el Festival! i ja estam a punt de partir de Campament, i és que hem tingut tant de Trui aquest passat mes de juny que no ens n'hem adonat i el temps a passat de pressa.

Sí..., el passat dia 28 de maig i amb el teatre ple de gent férem el festival tan esperat per a tots els nins i pares de l'Esplai. Va anar molt bé, bé segur que tots els qui hi éreu pensau el mateix. Creim que des del més petit fins al més gran va representar molt bé el seu paper. Hi va haver de tot, play-backs, cançons, balls, representacions,

fins i tot els antics monitors volgueren fer una petita representació i ens volgueren ajudar en la preparació del Festival. A tots ells moltes de gràcies, i des d'aquí els volem animar a que continuïn igual.

Sens dubte passarem una vetllada molt agradable, tant els nins i monitors que estaven per damunt s'escenari, com tots els pares i amics de l'esplai que ens miraven des de baix. Els monitors quedarem molt contents de la participació que hi va haver de part de tot es públic assistent.

Volem donar les gràcies a totes aquelles persones que ens han ajudat en la preparació del Festival així com també a totes aquelles que durant tot el curs han col·laborat en s'Esplai, a tots ells **MOLTES DE GRÀCIES**.

Com vos dèiem en el principi, el Festival era per commemorar els 10 anys de l'Esplai i al mateix temps per treure un parell de duros perquè els campaments surtin més econòmics. Per això, durant les festes patronals tornarem fer la III Degustació de coques, on totes les mares dels nins i monitors de l'Esplai col·laboren amb una coca, que per cert aquesta vegada moltes en feren dues i fins i tot els vells de sa Residència d'Inca pogueren degustar aquests exquisits pastissos.

CAMPAMENTS ESTIU 94

Com ja vos dèiem en el principi d'aquest article, ja s'acosta l'hora d'anar de Campament.

Enguany en fem dos, el primer serà els propers dies 25 a 31 de juliol a S'Estanyol de Llucmajor amb el grup de 4 a 10 anys i l'altre del dia 4 a dia 11 d'agost en el Barranc d'Algendar (Menorca) amb el grup de 11 fins a 14 anys.

A la pròxima revista ja vos contarem com mos han anat els campaments.

Que passeu un bon estiu. I fins prest!

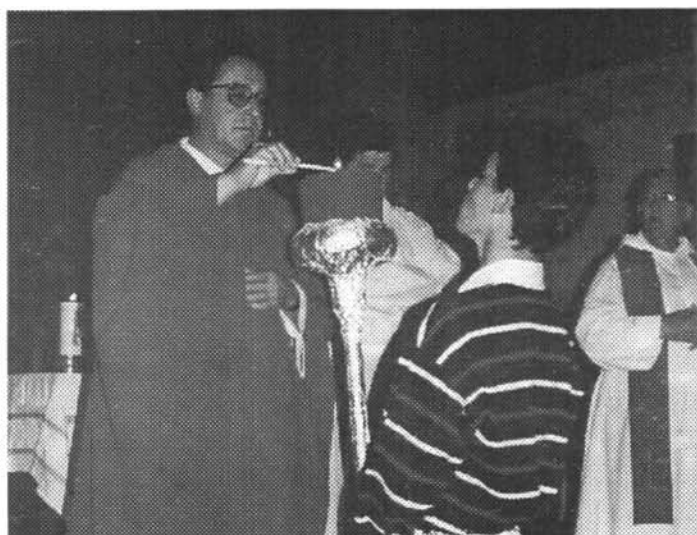
El grup de monitors.

ESGLÉSIA LOCAL

A VOSALTRES, JOVES.

Dins vosaltres, joves, hi ha inquietuds i desig de realitzar la vostra joventut en el poble i en la societat. Així ho heu manifestat amb paraules i amb fets: activitats esportives, culturals, recreatives - ajudant als nins a la formació dins l'esplai; col·laborant en l'organització de les festes del poble; expressant el desig que se vos recolzin les vostres inquietuds juvenils; etc.

La vostra joventut és com les flors obertes d'on en sortiran fruits. No totes les flors, però, es converteixen en fruits; depèn del clima del temps a la florida, del cultiu de la planta o de l'arbre. Tampoc totes les flors produiran bons fruits; la saba que circula per les tanyades farà que surtin d'una o altra casta. El vostre moment que viviu és decisiu; demana la màxima atenció i una mirada ben ampla i generosa per tal d'op-
tar i posar els mitjans perquè granin els bons fruits.

Els qui estau a punt de rebre la Confirmació, m'heu sentit parlar de la carta del Bisbe als joves de Mallorca. Vosaltres la teniu i l'heu poguda llegir. Deixau-me, però, que recordi per tots l'oferta que ell fa als joves, enmig de tantes altres que s'en fan: "Conèixer Jesús i la seva proposta".

"No es pot fer una opció responsable - diu el Bisbe - sense conèixer les diverses propostes que es presenten als nostres ulls. No t'ha passat adesiara sentir d'entrada rebuig per una oferta que, una vegada coneguda de prop, et resulta interessant? o sentir indiferència, qui sap si antipatia per una persona que, quan l'has tractada, torna interessant i atractiva"?

"Potser, amic o amiga, - diu a un altre indret el Bisbe - no t'interessis del que passa al teu voltant i et desentenguis de tot el que no sigui passar-t'ho bé al preu que sigui; potser visquis l'avorriments dels dies d'entre setmana, sentint el pes del treball o el fàstic de l'estudi, o la creu humiliant de l'atur, esperant com a únic i transitori alliberament la "febre" del cap de setmana; potser hagis cercat refugi en alguna secta, en la droga, o en altres falses seguretats.

Siguin quines siguin les teves inquietuds, la situació on et trobes, "la proposta de Jesús per a la construcció d'una nova societat, justa, lliure i fraternal, utopia que l'home ansieja des dels temps més remots i que Jesús anomena "el Regne de Déu", és encara una proposta

vàlida, esperançadora i estimulants, enmig de la frustració d'altres utopies que la història humana ha vist sorgir i caure".

PENSAR I FER LA SOCIETAT I L'ESGLÉSIA DE L'ANY 2021

A la vostra edat, amics joves, es temps de somiar, de marcar-vos utopies. Sempre, per suposat, que el vostre somni utòpic sigui un estímul per anar endavant. Els joves del Secretariat de Pastoral Juvenil - en el maig passat - somiaren l'Església de l'any 2021. De res, però, serviria aturar-se en el somni, perquè quan ens aixequem tot continuï igual.

Urgeix començar la tasca engrescadora de pensar i fer la societat i l'Església de l'any 2021. Aquesta és la proposta concreta que vos vull fer, amics joves, al començament d'aquest estiu. Tot això ho reprendrem, si ho voleu, a l'inici del curs 94-95. Seria llavors el moment de concretar el procés de reflexió i d'acions a dur a terme, comptant amb les vostres aspiracions.

Una abraçada

Bartomeu Fons

ACTIVITATS PARROQUIALS

ANY INTERNACIONAL DE LA FAMÍLIA

- Els dies 4, 11 de març i 29 d'abril es projectaran al casal de cultura, tres pel·lícules relacionades amb el tema de la família. Després de cada projecció hi va haver diàleg, ajudats per membres de la Delegació Diocesana de Família.

- Dia 22 de maig - Festa de Pentecostés - a l'església parroquial tinguérem una celebració eucarística familiar. Va ser l'acte central d'aquest any internacional. (Vegeu-ne dues fotografies).

PRIMERES COMUNIONS

- Dia 5 de juny - festa del Corpus - 10 nins de la Parròquia reberen la primera Comunió.

CONFIRMACIONS

- 19 joves i al·lotes reberen la Confirmació dia 1 de juliol (en parlarem al pròxim número).

EL FUTBOL

EL MONTAURA UN ANY MÉS A LA SEGONA REGIONAL.-

Després de la primera volta de tants bons resultats classificats en 2n lloc a la taula, hem acabat la segona volta en 7è lloc, en els darrers 10 partits s'han sumat 3 punts. El lloc no és dolent, però s'esperava més d'aquest equip, ja per lesions, sancions i altres circumstàncies no s'ha pogut pujar a 1ª regional.

Els darrers resultats han estat:

SA VILETA	3	MONTAURA	0
MONTAURA	5	BUNYOLA	1
MONTAURA	2	STA. MARIA	2
LLUBÍ	3	MONTAURA	1
SON CLADERA	3	MONTAURA	1
VALLDEMOSSA	2	MONTAURA	1
MONTAURA	1	COLONIA	2

CLASSIFICACIÓ

1. CASA MISS	54 + 22
2. SANT JORDI	44 + 12
3. COLONIA	44 + 12
4. PLAYAS CALVIÀ	42 + 10
5. S'HORTA	38 + 6
6. CAS CONCOS	37 + 5
7. MONTAURA	35 + 3

GOLETJADORS (65 gols)

1. Mateu	14 gols
2. Miguel Luis	11 "
3. Arrom	10 "
4. Moreno	8 "
5. Estrany	7 "
6. Miguel Mora	3 "
7. Segarra, Chema, Julio, Escudero	2 "
8. Ripoll, Gori, Amengual i J. Mora	1 "

ESTADÍSTICA TEMPORADA 1993 - 1994

	J	G	E	P	GF	GC	PUNTS
A CASA	16	12	2	2	47	16	26
A FORA	16	14	1	11	18	35	9

FESTES SANT JOAN 1994

"TORNEIG TRIANGULAR"

Per primera vegada a la comarca es disputà un torneig triangular en aquesta nova modalitat de 45 minuts cada partit, on el CE XILVAR va demostrar que tindrà de cara a la venidora temporada un gran equip, molt jove i de molta qualitat.

El CE CONSTÀNCIA d'Inca era el gran favorit ja que portava al torneig molts de titulars va ser sorprès per un gran Xilvar.

El CD MONTAURA més inferior, va estar dins els darrers partits, lluita i poca qualitat, on faltaven molts dels titulars.

Es va veure bon futbol per part dels equips molta esportivitat i el resultats varen ser:

XILVAR	2	CONSTÀNCIA	0
MONTAURA	0	CONSTÀNCIA	3
MONTAURA	1	XILVAR	2

Campió Torneig: Xilvar.

Va fer l'entrega dels trofeus D. Gabriel Pocoví Pou, Batle de Mancor de la Vall.

MONTAURA CADETS

Positiu final de lliga, ja que les darreres 8 jornades no s'ha perdut cap partit, podem considerar la temporada com a bona, ja que era una categoria nova pels jugadors ja que la majoria era el primer any que estaven en la categoria. A la primera volta els resultats no acompanyaven però a la segona volta, després d'una mica més d'experiència dins d'aquesta categoria s'han escalat molts de llocs a la taula classificatòria.

Els resultats:

BEATO	1	MONTAURA	2
MONTAURA	11	SANCELLES	2
P. POLLENSA	1	MONTAURA	1
MONTAURA	4	SAN MARÇAL	0
SOLEDAD	1	MONTAURA	1
MONTAURA	4	LLOSETENSE	1

CLASSIFICACIÓ

1. Sineu	68
2. Xilvar	57
3. Sallista	51
4. Búger	49
5. Bunyola	48
6. Llosetense	46
7. MONTAURA	38
8. Soledad	36
9. S. Marça	35
10. Binissalem	35
11. Alaró	35
12. Pto. Pollensa	34
13. Sta. Maria	30
14. Beato	26
15. Sancelles	3

GOLETJADORS

Alberto	28 gols
Janer	13 "
Rafa	9 "
Pizá	6 "
Kiko	4 "
Jose Maria	3 "
Ribot	2 "
Maura	2 "
Tomás	1 "

El passat 28 - 29 maig es va celebrar la final de Temporada en un Hotel de Cala D'Or on directius, tècnics, jugadors i simpatitzants passaren un cap de setmana entrenyable, un dinar de comiat de Temporada on el president i directius feren entrega de Trofeus als tècnics i jugadors per l'entrega en aquesta temporada i lluita que han fet, s'acomiadaren els jugadors que passen a la

categoria juvenil (Alorda, Martorell, Solivellas, Pizá, Coll), als restants jugadors els hi demanaren la continuïtat per a la pròxima Temporada 94/95 en la qual s'espera poder realitzar una gran campanya amb els nous jugadors que venen dels infantils, per completar la nova plantilla. Es va donar les gràcies a tots els que han col.laborat, pares, Ajuntament i familiars.

TORNEIG DE FUTBITO SANT JOAN 1994

Entre els mesos de maig i juny se celebrà aquest torneig de futbito que de cada any es més interessant ja que hi participen equips de molta qualitat. El torneig es disputà en dues fases, una primera fase en sistema lligueta (tots contra tots) i els quatre primers classificats passaven a Semifinals amb l'enfrontament 1r - 4t, i 2n - 3r.

B. ES FORN	8	CAN BERNAT	3
SON MORRO	10	B. CAN TOMEU	6

i la gran final:

B. ES FORN 4 SON MORRO 2
(Mancor) (Selva)

Els equips han quedat classificats:

- 1r. BAR ES FORN (Mancor) Trofeu i Viatge a Menorca.
- 2n. SON MORRO (Selva) Trofeu
- 3r. BAR CAN BERNAT (Mancor) Trofeu
- 4t. BAR CAN TOMEU (Caimari) Trofeu
- 5è. VIATGES MASSANELLA (Inca) Trofeu
- 6è. BAR MAYORGA (Biniamar) Trofeu
- 7è. POLIESPORTIU (Mancor) Trofeu

El millor golejador (23 gols)
Jesús (Can Tomeu)

El millor Porter (23 gols)
M. Mateu (Mayorga)
Bernat Gual (Es Forn)

Varen fer l'entrega de trofeus D. Gabriel Pocoví Pou i D. Jaume Gual Mora, Batle i Tinent-Batle de Mancor de la Vall.

L'organització s'ha posat en marxa de cara al Torneig de les Festes Sant Joan 1995 i es vol organitzar un "MUNDIALITO" de 16 equips, els millors de la comarca. Quatre grups de 4 equips i jugar quarts de final, semifinals i gran final, amb grans premis per als finalistes.

M. Vallori

**PRESENCIA MANCORINA EN EL CIRCUIT
AUTOMOBILÍSTIC "CATALUNYA" DE MONTMELÓ**

El dia primer de maig del present any, en el circuit automobilístic "Catalunya" de Montmeló, famós per celebrar-s'hi una prova puntuable pel Campionat Mundial de la "fórmula 1", se celebrà una prova organitzada pel Samalus Clàssic Car Club. En aquesta prova, reservada a clàssics esportius, hi participaren dos mancorins, Onofre Alba Mateu i Bernardí Mateu Moranta pilotant un ALPINE A-110, matriculat PM-0259-C.

Els més de 130 automòbils esportius inscrits es dividien en grups d'uns trenta cada un, segons el seu cubicatge i feien una exhibició on els propis participants designaven el millor. Els campions de cada grup competiren en una fase final que donà el guanyador, una autèntica joia de l'automobilisme esportiu: Un PEGASO Z-102 fabricat a l'any 1952.

SECTOR INCA

ATENCION AVERIAS

Gesa
Gas y Electricidad, S.A.

880077

**TELEFONO EXCLUSIVO Y PERMANENTE
PARA AVISO DE AVERIAS**

La llengua
feina
de tots

PER LLEPAR-SE ELS DITS

RACÓ DE CUINA

Ja som un pic més amb vosaltres, i amb un temps molt calorós que és una mica mal d'aguantar.

Avui us donarem una recepta pròpia de la cuina basca, que es fa amb bacallà i que, pel fet de ser un plat molt complet pot molt bé servir-se com a plat únic i a més, té l'avantatge de poder-se preparar amb antelació.

Crèiem també que per ajudar a refrescar-nos un poc no estaria malament acompanyar-lo d'un bon gelat. Per això, encara que a altres números d'aquesta revista ja hi hem inclòs receptes de gelats, avui us en donarem una de bàsica i algunes de les nombroses variacions que s'hi poden fer.

Anem idò per feina i una vegada més, ben arromangats i disposats, comencem a fer la:

PORRULSADA BASCA

(ESCUDELLA DE BACALLÀ)

INGREDIENTS PER A 4 PERSONES:

- 250 gr. BACALLÀ SEC
- 4 PORROS
- 1 kg PATATES
- 3 GRANS D'ALL
- 2 dl. D'OLI
- 1/2 l. DE BROU DE PEIX (FUMET)
- SAL

ELABORACIÓ:

Es posa el bacallà en remull per dessalar-lo. Quan està dessalat es col·loca dins una cassola cobert d'aigua i es posa a foc suau; quan comenci a fer una escuma blanca s'apaga el foc, es treu el bacallà i es reserva. També es guarda l'aigua de la cocció.

En una cassola se sofregeix, en oli, la part blanca dels porros i també un poc de verda, tallada petita. Quatre o cinc minuts després s'hi fregeixen els alls i es reserva tot just; A continuació s'hi afegeixen les patates, pelades i tallades a rodanxes fines, se'ls-hi donen unes voltes al foc i s'hi ajunta el bacallà esmicolat; s'hi aboca el fumet de peix i mig litre d'aigua de la cocció del bacallà. Es tapa la cassola i es deixa que bulli tot junt una estona. Per últim hi ajuntam els alls fregits, que s'hauran picat al morter; es posa a punt de sal i ja està a punt per menjar.

CREMA ANGLESA PER GELATS

(RECEPTA BASE)

INGREDIENTS PER 10-12 RACIONS:

- 1 l. LLET
- 8 VERMELLS D'OU
- 250 / 300 gr. SUCRE
- AROMA AL GUST (VAINILLA, CANYELLA, PELL DE LLIMONA, ETC)

ELABORACIÓ:

Es fa bullir la llet amb els aromes adients al tipus de gelat que s'ha d'elaborar.

A part es mesclen bé el sucre i els vermells d'ou. Sense batre la mescla massa, ja que perdria color.

Quan la llet ha bullit s'aboca a la mescla d'ous i sucre, remenat bé, per tal que l'ou no coaguli.

Després es posa tot a foc suau, remenant molt bé tot el temps, fins que la crema cobreixi lleugerament l'espàtula de fusta; (es coneix aquest punt perquè la crema espesseix un poc). S'ha de anar molt alerta, que la crema no arribi a bullir, ja que això faria que es tallés.

Quan la crema és a punt es cola dins d'un recipient fred, es deixa refredar al frigorífic i després es posa a la sorbetera o geladora fins que quedi cremós i gelat.

ALGUNS GELATS ELABORATS**AMB CREMA ANGLESA**

VAINILLA: Quan es bull la llet, s'aromatitza amb una bajoca de vainilla.

MANTECADO: Afegir a la llet pell de llimona i canyella de canó.

CAFÈ: Afegir a la llet, abans de bullir-la, de 20 a 25 gr de cafè torrefacte en gra.

Una altra possibilitat és afegir a la crema anglesa cafè soluble al gust.

XOCOLATA: Afegir a la crema anglesa, en calent, de 100 a 200 gr de cobertura de xocolata.

TUTI-FRUTI: Quan la crema anglesa ja s'està gelant s'hi afegeix de 100 a 150 gr de fruita confitada o escarxada, tallada ben menuda i macerada en rom o conyac.

VOCABULARI D'UTILLATGE DE CUINA

Continuam el vocabulari d'estrís de cuina que vàrem encetar a la revista anterior.

ESPREMEDORA	EXPRIMIDOR
FILTRE	FILTRO
GRAELLA	PARRILLA
LLEVATAPS	SACACORCHOS
MÀNEGA	MANGA
MARBRE	MARMOL
MOLLS	TENAZAS
OBRELLAUNES	ABRELATAS
TALLANT	CORTANTE
TAP	TAPON

Pere Massutí i Esperança Ramis.

DESPIRES DE DEU, LA MENJUA.**DEL CENTENARI DE LA RENAIXENÇA (II)**

Pels qui estimaren la materna llengua en els temps de pobresa i de dissort: un record.

Pels qui deixaren els honors i pompes per conrar l'aridesa del nostre hort: un record.

Pels qui en vaixells, errants per les tempestes, no arribaren jamai al nostre port: un record.

Pels qui aguantaren ferma la bandera en els camps de batalla i desconhort: un record.

Pels qui moriren per la nova pàtria i en les tenebres els deixà la mort: un record.

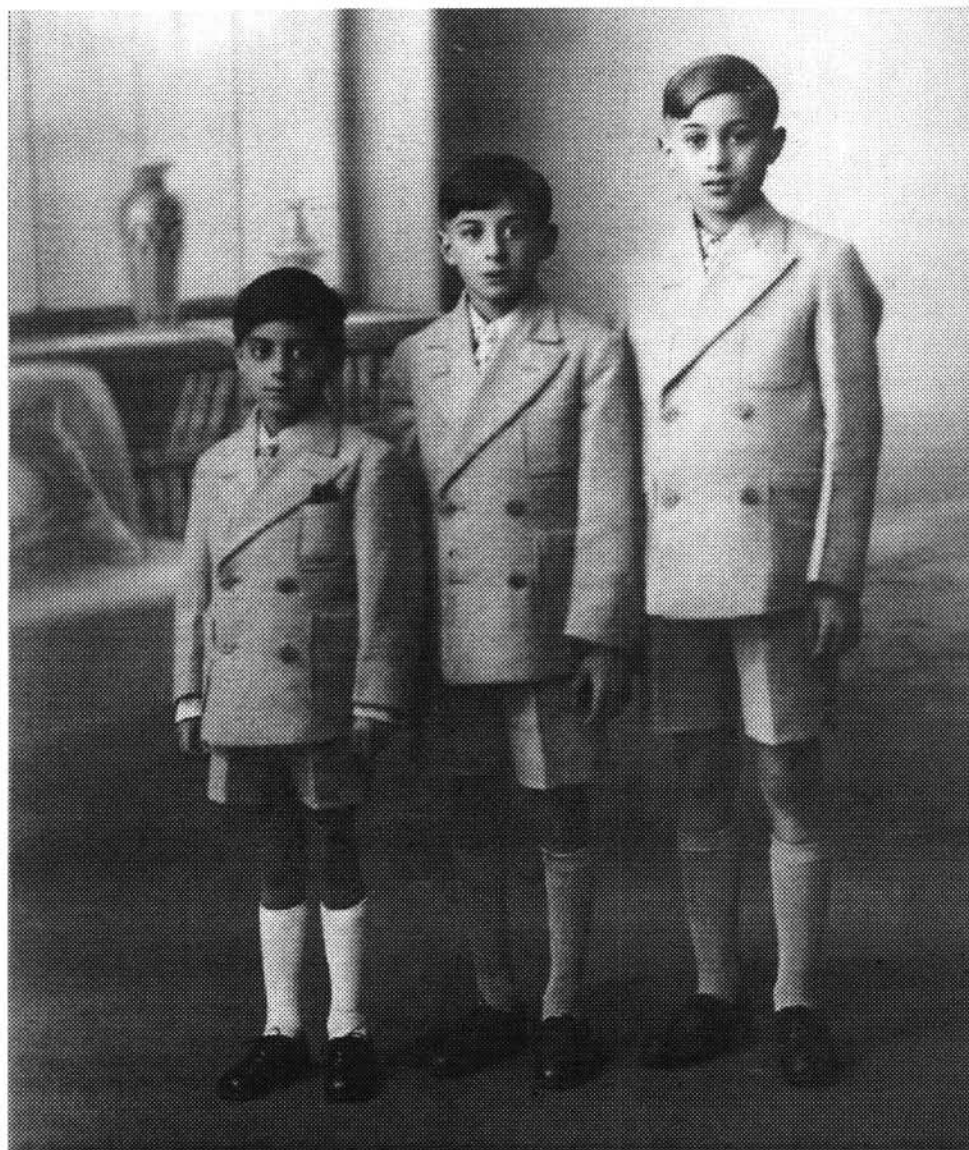
MIQUEL FORTEZA

La llengua,
feina
de tots

BON PROFIT!

Imatges d'ahir

MANCORINS A FRANÇA, (Anys 30).

Un dels aspectes poc coneguts del passat mancorí, és la incidència que tingué l'emigració a l'estranger cercant unes millores econòmiques que aquella Mallorca preturística no els oferia.

A les pàgines interiors oferim el testimoni de Rosa Mateu Pizà com exemple dels qui cercaren la fortuna a les llunyanies terres d'Amèrica de parla espanyola. Altre destí de molts de mallorquins fou la més propera França. A la fotografia que reproduïm, feta a la ciutat normanda de Rouen a la dècada dels anys trenta, hi apareixen d'esquerra a dreta, els nins Jaume Arrom Martorell de Can Ramon, Miquel Mateu Rosselló de Can Figuetta i Guillem Rosselló Reynés de Can Pipa. Hi anaren a viure amb familiars seus amb la confiança de que quan tenguessin edat per a treballar, ja estiguessin integrats en el país. Però la segona guerra mundial, amb la major part de França ocupada pels belicosos alemanys, els obligà a retornar a Mallorca. Però el del centre, ara conegut amb l'afrencosat nom de Michel, hi restà més temps.

En Biel de Son Nadal.